

סְפוּרֵי הַיּוֹנָה

מִחֶבְרַת מַסָּע

בִּירוּשָׁלַיִם

שֶׁל יְלָדֵי 'מִיתָרִים'

מִיתָרִים

רשת לחינוך יהודי משלב

משפחת מיתרים היקרה,

מאז קין והבל, האחים הראשונים בהיסטוריה, ולאורך כל ספר בראשית אנו קוראים שוב ושוב על ריבים ועל קרעים בין אחים. הריבים נמשכים עד לבני רחל ובני לאה – סיפור יוסף ואחיו – ועד לנקודת המפנה שבה יהודה אומר לאביו הזקן על אודות בנימין: "אנוכי אערבנו ומידי תבקשנו" (בר' מג, ט).

ירושלים לא נחלקה לשבטים והיא שייכת לכל השבטים, ובחלוקת הארץ נקבע שהיא תגבול דווקא בשני השבטים הללו, יהודה ובנימין. ירושלים היא העיר המחברת והמאחדת. העיר ש"חברה לה יחדיו" מחברת שמים לארץ, היא מחברת בין קדושתה לעם היהודי לקדושתה למוסלמים ולנוצרים, היא מחברת אותנו לעבר שלנו מאז ימי דוד ולעתיד של עולם מתוקן ושל השבת השכינה לירושלים.

אני מברך את התלמידים על הזכות להיכנס לעולמה של ירושלים ברוח 'מיתרמית', ברוחו של המחבר והמאחד, ומאחל שנזכה להתחבר ולהתאחד כל אחד ואחת עם אחיו ואחיותיו.

הרב מיכאל מלכיאור

מייסד מיתרים

"שָׁאוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַם יִשְׁלִי אֶהְיֶה יְהִי שְׁלוֹם בְּחֵילָךְ, שְׁלוֹה בְּאַרְמוֹנֹתֶיךָ..."

(יש' נד, ב)

אני עדיין זוכרת את רטט הלב של שנות ילדותי בראותי את אותיות הדשא הגזומות בדרך העולה לעיר הקודש המאיימות את המילים "ברוכים הבאים לירושלים". יחסם של אבותיי ואמהותיי המשותף לכיסופים בכל תפוצות ישראל ממזרח ומִיָּם, מצפון ומתימן, חדרו היטב לנשמת. בכוח הערגה לציון מחוללים הצאצאים יום־יום את נס הציונות לאורך אלפיים שנה. ערגת הדורות לציון והרגש שהיא מעוררת בליבה של ילדה הם, בעיניי, ירושלים של מעלה. המשורר נתן יונתן כתב: "לכל אחד יש עיר ושמה ירושלים". לצד ירושלים שלנו קיימת אהבה כלפי ירושלים גם בקרב בני דתות אחרות. תכנית הלימודים של רשת מיתרים מעלה את כיסופי העם היהודי לציון כגרעין הכוח של הציונות, ובהבעת מפגישה את התלמידים, כל אחד ורמתו, עם אתגרים מטלטלים חברתיים ודתיים של ירושלים. ואולם היא איננה מתעלמת מהשאיפה של אוהביה, בני כל הדתות, לחיות זה לצד זה בשכנות טובה בירושלים. תכנית זאת עומדת לפתוח את שעריה של ירושלים לפני תלמידינו, ועל כן ציטטתי את הנביא ישעיהו הקורא לירושלים להרחיב את אוהלה ולחזק את מיתריה לקראת הבאים החדשים בשעריה.

אני מאחלת לצוותי החינוך ולתלמידינו מסע מהנה, חווייתי, מעשיר ומלמד. עבודה רבה הושקעה בפרויקט מורכב זה. אני מודה לנעמה כהן־גולדנברג שניצחה על הפרויקט ולכותבים סיגלית אור, אליסף תליאור, חוה ליאון ועדי חן, וכן לכל רכזי מיתרים וידידיה שהגו, כתבו, קראו, העירו האירו, ערכו, עיצבו ואיירו. דפי לימוד אלו מוקדשים בהערכה רבה למויש לוי שסיים את תפקידו כמנכ"ל מיתרים והניח בתקופת כהונתו את אבן היסוד לתכניות הלימודים השנתיות של מיתרים.

רנית בודאי־הימן

מנכ"לית מיתרים

אנו שמחים ונרגשים להגיש לכם את תכנית ירושלים.

זו השנה השלישית שאנו כותבים תכנית שנתית ורואים ברכה בעמלנו – בעשייה, בחיבור, בלימוד ובצמיחה. כמו בכתיבת התכניות האחרות גם כאן אנו מתרגשים, ועם זאת, הכתיבה על ירושלים מביאה איתה התרגשות מיוחדת משום שירושלים היא ירושלים.

זאת עיר של קדושה, עיר של כמיהה, עיר של מגוון אנושי אדיר, עיר שיש לה אינסוף דיומים באמנות הכתובה והפלטית, ולחנים וחרוזים איך נחרזו והולחנו לה.

זאת העיר שאנחנו חוזרים ומזכירים בבתי הספר בתפילות, בבתי המדרש, בהוראת ההיסטוריה, בספרות ובשירה העברית, ובהבעת מתעלמים ממנה: מתעלמים מהעיר שהיא סלע המחלוקת, העיר שקדושה לא רק לנו, העיר שיש בה פערי אוכלוסייה מהגדולים בארץ, העיר שסך חלקיה עולה על השלם, המאוחדת אך גם חצויה בקו ברור, העיר שחברה לה יחדיו וחולקה לאזורים ברורים. העיר שממנה יוצאת תורה גם היום, תורה במובנה הפשוט, תורה ליברלית, תורה של שוויון ושל צדק חברתי, תורה של פיתוח וקדמה, תורה של תרבות. העיר העשירה ביותר והענייה ביותר. עיר של חסד ועיר של קיטוב. עיר של דקלים ועיר של טרור. עיר מוזנחת והעיר היפה בעולם.

עיר שחיים בה, יוצרים בה, מפתחים בה, מחנכים בה. עיר שלחלק מאיתנו היא בית.

הכתיבה על ירושלים מביאה איתה התרגשות מיוחדת בגלל מורכבותה, משום שהיא עיר של הפכים, משום שירושלים היא ירושלים.

איך כותבים 'בית מדרש ירושלים' בחמישה עשר דפים?

איך אומרים שבחה באהבה גדולה מבלי להסתיר את פגמיה?

מהותה של מיתרים היא ריבוי הקולות שבה, ריבוי קולות המאפשר מפגש ושיח ומוביל לתפיסה מורכבת ועמוקה של המציאות. ירושלים מביאה איתה את הריבוי, את המפגש ומעל לכול – את האפשרות לבחון דרך המורכבות שבה את החברה הישראלית כולה, שכן ירושלים היא מיקרו־קוסמוס לחברה הישראלית בכל סוגיה חברתית כמעט.

התכניות נכתבו לארבעה גילאים: הגיל הרך, כיתות ב-ג, כיתות ד-ו ובני חטיבת הביניים.

בדפי הגיל הרך יקבל הצוות החינוכי את הספר 'יונה חצי לבנה' שכתבה אילנה זיידמן ואיירה מאיה שליפר (בהוצאת הקיבוץ המאוחד) ולו מצורפת חוברת ובה תשעה 'סיפורי יונה' נוספים שכתבה המחברת במיוחד לתכנית. כאן המקום להודות לאילנה על שיתוף הפעולה המבורך והנעים; הילדים יקבלו מחברת מסע ובה ייצרו בעקבות הסיפורים.

לכיתות ב-ג נכתבה תכנית סביב אתרים בירושלים ומצורפת לה מפה אינטראקטיבית.

לתלמידי כיתות ד-ו נכתבה תכנית סביב דמויות בירושלים ולכל כיתה מצורף ציר זמן שייבנה עם התלמידים במהלך הלימוד.

בשתי הרמות הללו עוסק הלימוד במקור מרכזי, ותוכלו למצוא דמויות קבועות המציעות נקודות לדיון ערכי או שאלה שמאפשרת קריאה שונה של הדברים. את ההרחבות בסרטונים, במאמרים וכו' תוכלו לראות באמצעות ברקוד.

דפי חטיבות הביניים בנויים כדף לימוד שבו המקורות משוחחים זה עם זה, והמקורות המופיעים בברקוד (שיר, סרטון, כתבה) מצטרפים לשיח. הוספנו שאלות שיכולות לעזור להתחיל דיון המברר את מורכבות הנושא. בכל ערכה מצורף ציר זמן המאפשר לתלמידים להתבונן על הדברים בממד נוסף.

צוות מיתרים

הפקה ועריכה: נעמה כהן־גולדנברג

צוות הכתיבה: סיגלית אור, עדי חן, חוה ליאון, אליסף תל־אור

עריכה לשונית וניקוד: רותי קליין

גרפיקה ואיור: אריאלה עציץ

נשמח לשמוע מכם: info@meitarim.org

ילדים והורים יקרים,

בדאי טיילתם ועוד תטיילו בירושלים.

מחברת המסע שאנו שולחים לכם תלויה את הילדים בטיול מיוחד לירושלים שנערך השנה.

הטיול מבסס על הספר 'יונה חצי לבנה' שכתבה אילנה זיידמן ואיירה מאיה שליפר בהוצאת הקבוץ המאוחד.

היונה בספר עפה בשמי ירושלים ומבקר את האתרים שונים בעיר בדרך לה לטמן פתק בכתל המערבי בעבור יונה ירושלמית חביבה.

בעקבות הספר בקשנו מהמחברת לכתוב תשעה 'סיפורי יונה' נוספים במיוחד לילדי 'מיתרים'. בספורים אלו היונה מבקרת בשכונות ובמקומות מעניינים בירושלים ומשתתפת בחגים ובטקסים למיניהם.

במחברת המסע ממשיכים הילדים את הטיול באמצעות יצירות, תמונות וספורים משפחתיים על ירושלים.

אנו רוצים להודות לגב' אילנה זיידמן, מחברת הספר 'יונה חצי לבנה' וספורי המסע של היונה; למאירת הגב' מאיה שליפר; להוצאת הקבוץ המאוחד שהרשתה לנו להשתמש באיורים, ולמעצבת אריאלה עציץ.

צוות 'מיתרים' מאחל לכם מסע מעניין ומרגש בירושלים,

"עיר שעושה את כל ישראל חברים".

"כָּאֵן יִלְדוּתִי חֶלְפָה
וְלִבִּי שׁוֹמֵר זְכוֹרוֹנוֹת
לְךָ בְּנִבְיָאִים, דְּרַף הַשּׁוּק,
עַד לַגְּבוּהִים שֶׁל בֵּית הַכֶּרֶם...
אָנִי שׁוֹב עַל כַּתְּפֵי אָבִי חוֹלֵף
בְּנֵחֵלְאוֹת"

(שלומי אספר)

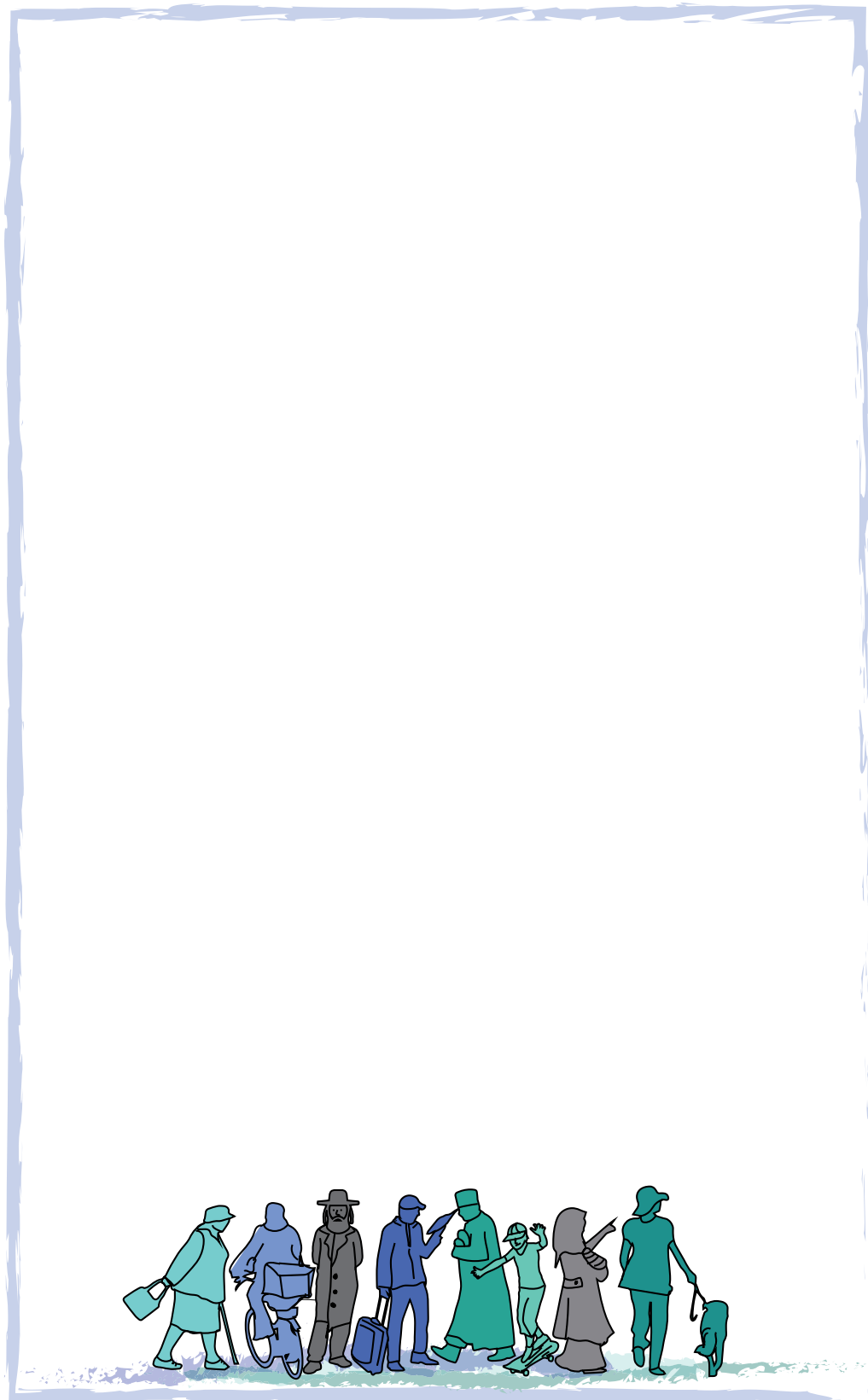

טִיֵּלַת אֶרְמוֹן הַנְּעִיב

"ירוּשָׁלַיִם שֶׁהִפֵּל זָהָב בָּהּ.
גַּם הָעֵפֶר גַּם הָאֲבָנִים"
(זהבה גדמו, "הגדת יציאת אֶתְיוֹפְיָה")

"ירוּשָׁלַיִם - אֲזֵרוֹ נֶשֶׁל עוֹלָם"
(בְּרֵאשִׁית רַבָּה נ"ט, ח)

מִזָּה שְׁעָרִים
וְהָעִיר הָעֲתִיקָה

רַחֲבַת הַכֶּתֶל

"ובליל תשעה באב
כף אומרות שמועות
על גבי אבני הכתל הדמעות
זולגות זולגות...
אז בחשוף עפה לה היונה
לבנת כנפים.
כל הלילה היא בוכה
על חרבן ירושלים"

(מירי צללזון)

"עֲכָשׁוּ בַּכֶּפֶר הַנְּמוּדָּ עַיִן פֶּרֶם
עֲרַפְלִים לְבָנִים לְפָנוֹת בַּקֶּר,
שְׁלִיחִים שֶׁל מַמְלַכַת צְבָעִים
אַחֲרַיִם.
הַמְנַזְרִים מְקַפִּים חוֹמוֹת גְּבוּהוֹת
בַּכֶּפֶר הַנְּמוּדָּ עַיִן פֶּרֶם"
(עָמוֹס עוֹז, מִיכָאֵל שְׁלִי)

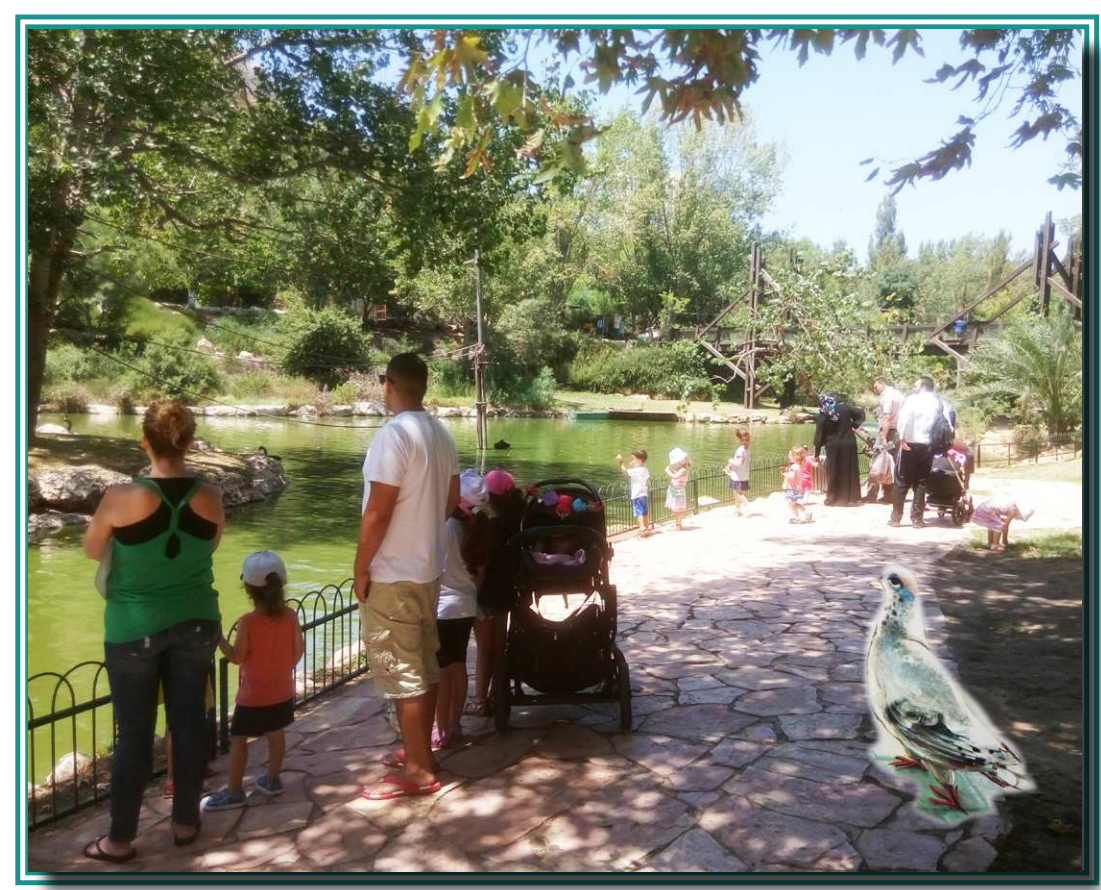

"רחובות העיר ימלאו
ילדים וילדות משחקים
ברחובותיה"

(זכריה ח, ד-ה)

הֶרְכָּבֶת הַקֶּלָּה

"הַעִיר שֶׁחִפְּרָה לָהּ יַחְדָּו"
(ירושלמי, חגיגה, דף כ"א)

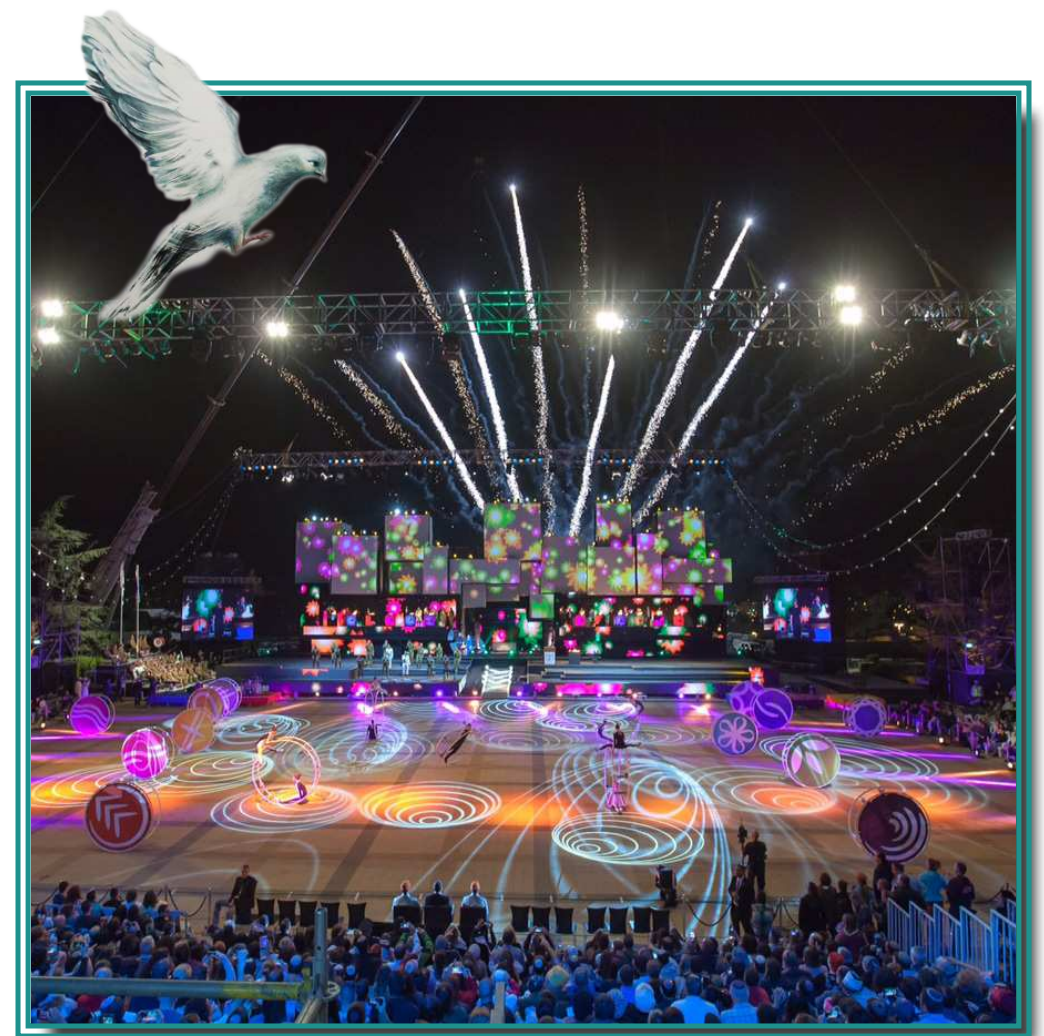

"להיות עם חפשי בארצנו
ארץ ציון וירושלים"
(הפקודה)

הַר הַבַּיִת

"מעולם לא אָמר אָדָם:
צַר לִי הַמָּקוֹם שְׂאֵלַיִן בִּירוּשָׁלַיִם"
(אָבוֹת ה, ה)

